

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

Indhold

1. Indledning	1
2. Basisbudgettet kort fortalt	2
3. Skatter og generelle tilskud	4
3.1 Skatter	6
3.2 Generelle tilskud og udligning	7
4. Tekniske ændringer i basisbudgettet	8
4.1 Lovændringer	10
4.2 Pris- og lønregulering	11
4.3 Puljer og reduktioner i basisbudgettet	11
5. Service- og overførselsudgifter	12
5.1 Serviceudgifter	12
5.2 Overførselsudgifter	14
6. Anlæg	16
6.1 Jordforsyning	17
6.2 Almene boliger	18
7. Forsyningsområdet	19
8. Finansielle forhold	20
8.1 Likviditet	20
8.2 Finansforskydninger	21
8.3 Lånoptagelse	21
8.4 Renter	22
8.5 Afdrag og gæld	22

1. Indledning

Basisbudgettet er et såkaldt teknisk budget, som er udgangspunkt for de politiske budgetforhandlinger. Formålet med dette notat om basisbudgettet er at give byrådet et grundigt kendskab til den økonomiske situation og de tekniske forudsætninger i budgettet.

I **afsnit 2** vises basisbudgettets hovedtal, som er det økonomiske udgangspunkt for de politiske budgetforhandlinger.

Budgettets indtægtsside beskrives i **afsnit 3** herunder udviklingen i skatter, generelle tilskud og udligning. Indtægtssiden er beregnet med baggrund i Økonomi- og Indenrigsministeriets indtægtsforudsætninger i det statsgaranterede udskrivningsgrundlag for 2020 og med KL's skøn vedrørende udviklingen i overslagsårene 2021-2023.

De tekniske justeringer af basisbudgettets udgiftsside forklares i **afsnit 4**. Der er indarbejdet tillægsbevillinger, DUT-reguleringer som følge af lov- og cirkulæreprogrammet og skøn for den forventede pris- og lønudvikling, jf. KL's seneste skøn. Desuden beskrives i **afsnit 4** de effektiviseringer og råderumspuljer, som er indlagt i basisbudgettet.

I **afsnit 5** forklares udviklingen i kommunens service- og overførselsudgifter.

I **afsnit 6** beskrives anlægsbudgettet herunder bl.a. budgetforudsætningerne for jordforsyningsområdet og forsyningsområdet.

Der er en kort beskrivelse af renovationsområdet i **afsnit 7**, og de samlede finansielle konsekvenser af basisbudgettet beskrives i **afsnit 8**.

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

2. Basisbudgettet kort fortalt

Tabel 1 viser basisbudgettet for 2020-2023 i en kort udgave af resultatopgørelsen. Resultatopgørelsen sammenfatter alle kommunens udgifter og

indtægter og viser på bundlinjen, hvordan kassebeholdningen påvirkes af budgettet.

Tabel 1. Resultatopgørelse for budget 2020-2023

	Regnskab	Oprindeligt	Foreløbigt	Budget	Budget	Budget	Budget
(mio. kr.)	2018	budget 2019	regnskab 2019 pr. 30/6	2020	2021	2022	2023
Resultatopgørelse (minus = indtægter)							
Skatter og generelle tilskud	-5.803,8	-5.918,1	-5.906,4	-6.127,9	-6.273,2	-6.440,8	-6.582,3
Serviceudgifter	4.169,1	4.252,1	4.275,2	4.397,7	4.370,1	4.333,5	4.313,5
Overførselsudgifter	1.368,5	1.469,8	1.473,7	1.513,6	1.530,9	1.552,5	1.567,7
Pris- og lønstigninger (drift)				0,0	130,9	264,0	399,9
Renter	-59,6	11,1	-85,3	6,1	7,7	8,5	8,4
Resultat før anlæg og afdrag m.v.	-325,9	-185,1	-242,9	-210,5	-233,5	-282,4	-292,8
Anlægsudgifter (skattefinansieret)	253,2	216,3	230,9	95,4	271,3	265,5	225,0
Ældreboliger	0,0	0,0	-3,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Alment boligbyggeri	51,3	44,8	47,0	10,2	10,0	10,0	24,0
Jordforsyning	-9,7	-28,5	-8,7	-24,7	-6,7	-1,8	-4,4
Pris- og lønstigninger (anlæg)				0,0	4,4	9,3	11,0
Nettoafdrag på gæld	24,9	33,2	33,2	45,0	74,9	76,2	77,1
Likviditetsvirkning af det skattefinansierede område	-6,2	80,7	55,5	-84,6	120,4	76,9	39,9
Forsyningsområdet	42,2	6,0	6,4	0,5	-4,2	-4,9	-5,6
Øvrige finansforskydninger	173,9	5,4	80,6	-16,5	-14,2	-14,2	-14,2
Samlet likviditetsvirkning	209,9	92,2	142,6	-100,6	102,0	57,7	20,0
Likviditet (minus = kasseforbrug)							
Likvide aktiver primo	256,4	46,4	46,4	-96,1	4,5	-97,6	-155,3
Samlet likviditetsvirkning	-209,9	-92,2	-142,6	100,6	-102,0	-57,7	-20,0
Likvide aktiver ultimo	46,4	-45,7	-96,1	4,5	-97,6	-155,3	-175,3
Gennemsnitlig likviditet	553,6	425,0	387,0	370,0	375,0	300,0	285,0

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

Resultat før anlæg og afdrag m.v.

Resultatet før anlæg og afdrag m.v. viser, hvor stort et driftsoverskud kommunen har til at dække udgifter til anlæg og afdrag på lån m.v., idet både jordforsyning og forsyningsområdet skal hvile i sig selv set over en år-række.

Resultatopgørelsen viser, at der er et overskud før anlæg og afdrag på 210,5 mio. kr. i 2020, 233,5 mio. kr. i 2021, 282,4 mio. kr. i 2022 og 292,8 mio. kr. i 2023. Byrådets målsætning om, at der skal være et overskud før anlæg og afdrag på minimum 250 mio. kr. er dermed kun opfyldt i 2022 og 2023.

Serviceudgifter

Serviceudgifterne udgør i 2020 4.397,7 mio. kr.

Der gøres opmærksom på, at Viborg Kommunes definition af "serviceudgifter" ikke er helt identisk med KL's definition. Ud fra KL's definition udgør serviceudgifterne 4.033,9 mio. kr. Dette er 32,7 mio. kr. mindre end Viborg kommunes andel af servicerammen på landsplan, der udgør 4.066,7 mio. kr.

Overholdelsen af servicerammen er underlagt økonomiske sanktioner, så kommunernes bloktilskud reduceres, hvis den aftalte serviceramme overskrides for kommunerne under ét. Der er både sanktioner hvis budgetterne overskrider den aftalte ramme, og hvis regnskaberne til sin tid overskrider rammen.

Overførelsesudgifter

Overførselsudgifterne på 1.513,6 mio. kr. i 2020 er budgetteret på baggrund af aktuel lovgivning, den aktuelle konjunkturudvikling og den igangværende budgetopfølgning pr. 30. september 2019.

Der redegøres i afsnit 5 for udviklingen i udgifterne på overførselsområdet.

Anlægsudgifter

Nettoudgiften til skattefinansieret anlæg er 95,4 mio. kr. i 2020, 271,3 mio. kr. i 2021, 265,5 mio. kr. i 2022 og 163,9 mio. kr. i 2023. I 2013 er der dog

lagt en pulje ind i basisbudgettet, så udgiften hæves til mere realistiske 225 mio. kr. svarende til byrådets målsætning, idet det forventes, at der i den videre budgetproces lægges konkrete anlægsprojekter ind i det nye overslagsår. Byrådets målsætning om skattefinansieret netto-anlægsbudget på mindst 225 mio. kr. er ikke opfyldt i 2020, hvilket primært skyldes forventede indtægter vedrørende salg af bygningen på Vinkelvej, som pt. benyttes af Handelsskolen.

Lånoptagelse og afdrag på gæld

I 2020 budgetteres med hjemtagelse af nye lån for i alt 39,8 mio. kr. Der forudsættes fuld udnyttelse af lånerammen, der udgøres af de særlige udgifter i basisbudgettet, som kommunen har låneadgang til. Viborg Kommune har søgt lånedispensationer i henhold til lånepuljen til "ordinære anlæg" i økonomiaftalen. Der er søgt om lån på 27,5 mio. kr., og ministeriet forventes at svare den 7. oktober. Da det er usikkert, om ansøgningen imødekommes, er det ansøgte lån ikke medtaget i lånoptagelsen i basisbudgettet.

Det ses af resultatopgørelsen, at afdragene overstiger lånoptagelsen i hele budgetperioden, hvilket betyder, at kommunens gæld reduceres. I 2020 udgør afdrag på lån fratrasket nye lån en nettoudgift på 45,0 mio. kr. stigende til 77,1 mio. kr. i 2023. Gældsnedbringelsen er en således en væsentlig årsag til, at kassebeholdningen falder i budgetperioden.

Likviditet

Basisbudgettet har en positiv virkning for likviditeten i 2020, men en negativ virkning i 2021-2023. Den faktiske likviditet reduceres fra -96,1 mio. kr. primo 2020 til -175,3 mio. kr. ultimo 2023. Den gennemsnitlige likviditet falder fra 387 mio. kr. ultimo 2019 til 285 mio. kr. ultimo 2023. Byrådets målsætning om en gennemsnitlig likviditet på mindst 200 mio. kr. er således opfyldt alle 4 budgetår.

Den såkaldte kassekreditregel kræver, at den gennemsnitlige likviditet på ethvert tidspunkt er positiv, hvilket er opfyldt i alle 4 år.

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

Lever basisbudgettet op til Byrådets økonomiske politik?

Viborg Kommunes økonomiske politik består af følgende tre måltal:

- Min. 250 mio. kr. i overskud før anlæg og afdrag
- Min. 225 mio. kr. i anlægsbudget (skattefinansieret anlæg, netto)
- Min. 200 mio. kr. i gennemsnitlig likviditet

Tabellen nedenfor viser markeret med trafiklysfarver, om basisbudgettet lever op til målsætningerne.

I den efterfølgende tabel er de tre måltal opgjort pr. indbygger og sammenlignet med sammenlignelige kommuner.

Tabel 2. Måltallene i budget 2020-2023

(mio. kr., 2020-PL)	2020	2021	2022	2023
Overskud før anlæg og afdrag	-210,5	-233,5	-282,4	-292,8
Anlægsudgifter	95,4	271,3	265,5	225,0
Gennemsnitlig likviditet	370,0	375,0	300,0	285,0

I basisbudgettet er de besluttede reduktioner indarbejdet som en negativ pulje i serviceudgifterne. Reduktionskataloget (bilag 2a) er et forslag til, hvordan reduktionspuljen kan udmøntes. Det vil derfor ikke give yderligere råderum at godkende reduktionskataloget. Hvis reduktionskataloget ikke godkendes fuldt ud, vil det omvendt resultere i en forøgelse af udgifterne, og dermed en reduktion af råderummet.

Hvordan ser Viborg Kommunes måltal ud ift. andre kommuner?

Det giver ofte et bedre overblik at sammenligne sig med andre kommuner. Nedenfor er vist en sammenligning med de kommuner, vi oftest sammenligner os med.

Tabel 3. Økonomiske måltal pr. indbygger (Kilde: KL)

Overskud før anlæg og afdrag*		Anlægsudgifter (brutto)**		Gns. likviditet***	
1	Horsens	2.683	Holstebro	4.281	Skive
2	Herning	2.420	Silkeborg	4.064	Herning
3	Silkeborg	2.407	Horsens	3.751	Silkeborg
4	Viborg	2.134	Viborg	3.621	Horsens
5	Holstebro	2.031	Herning	3.136	Viborg
6	Randers	1.716	Skive	2.909	Holstebro
7	Skive	1.404	Randers	2.265	Randers
gns. 2017-2019		gns. 2017-2019 skattefinans.		2. kv. 2019	

De aktuelle budgettal for Viborg Kommunes basisbudget 2020 er 2.004 kr. pr. indbygger i overskud før anlæg og afdrag, 3.281 kr. pr. indbygger i brutto-anlægsudgifter, 3.367 kr. pr. indbygger i gennemsnitlig likviditet.

3. Skatter og generelle tilskud

Størstedelen af kommunens indtægter kommer fra skatter, ikke mindst den kommunale indkomstskat. Kommunen modtager også tilskud fra Staten gennem udligning og generelle tilskud, samt via beskæftigelsestilskuddet vedrørende forsikrede ledige. I afsnit 3.1 og 3.2 beskrives hovedtallene i budgetlægningen for skatter samt tilskud og udligning.

Budgettet for skatter, tilskud og udligning er baseret på det statsgaranterede grundlag for 2020. I overslagsårene er væksten i udskrivningsgrundlaget indarbejdet med KL's skøn, der baserer sig på Finansministeriets Økonomisk Redegørelse fra august 2019.

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

I tabel 4 vises basisbudgettets skatter, tilskud og udligning for 2020 i forhold til forventningerne sidste år (overslagsår 2020 i budget 2019).

Tabel 4. Afvigelser på indtægterne mellem overslagsår 2020 (i budget 2019-2022) og basisbudget 2020.

Befolkning i antal. Skat, tilskud og udligning i mio.kr. (- = merindtægt)	2020 i B2019	B2020	Afvigelse
Betalingskommunefolketallet*	97.777	97.293	-484
Skat	-4.609,3	-4.558,8	50,5
-heraf faldende personskatter			-31,3
-heraf faldende ejendomsskatter			-10,2
-heraf stigende selskabsskatter			-9,0
Tilskud og udligning	-1.493,6	-1.566,6	-73,0
-heraf stigende udligningsbeløb			-63,5
-heraf tilskud for korr. af aldersbetingede udgiftsbehov			-9,7
-heraf tilskud værdighedsmilliard			-18,3
-heraf større udlign. Selskabsskatter			-12,3
-heraf mindre beskæftigelsestilskud			12,1
-heraf negativ regulering vedr. provenu HMN GasNet			18,7
Skatter, tilskud og udligning i alt	-6.102,9	-6.125,4	-22,5

* Betalingskommunefolketallet er en opgørelse på de borgere i Viborg Kommune, som kommunen har en betalingsforpligtelse overfor. Opgørelsen bruges ved beregning af skatter, tilskud og udligning.

I alt giver statsgarantien for 2020 en merindtægt på 22,5 mio.kr., der dækker over fald i skatteprovenuet på i alt 50,5 mio.kr og stigning i tilskud og udligning på i alt 73 mio.kr. i forhold til forventningerne for et år siden.

Udviklingen i indbyggertallet

Det forudsættes i basisbudgettet, at vi i 2020 vælger at bruge det statsgaranterede udskrivningsgrundlag. Det betyder, at skatter, tilskud og udligning i 2020 opgøres på baggrund af Danmarks Statistiks befolkningsprognose for indbyggertallet pr. 1. januar 2020, og der vil ikke ske efterregulering, hvis indbyggertallet i praksis udvikler sig anderledes.

I budgetlægningen anvendes et "betalingskommunefolketal" i stedet for det faktiske indbyggertal. I betalingskommunefolketallet korrigeres for borgere

i andre kommuner, som Viborg Kommune har betalingsforpligtelsen for, samt borgere i andre kommuner, som Viborg har betalingsforpligtelsen for. Viborg Kommunes betalingskommunefolketal er ca. 120 lavere end det faktiske indbyggertal.

Som det fremgår af tabel 4 er "betalingskommunefolketallet" ifølge Danmarks Statistiks 484 indbyggere lavere end forudsat i sidste års budgetlægning.

Den konstaterede befolkningsudvikling i Viborg Kommune har vist en noget lavere vækst end forudsat i Viborg Kommunes egen befolkningsprognose fra april 2019 ([ØEU 10/4 2019 sag 16](#)). Denne prognose viser et indbyggertal (faktiske indbyggere) på 97.520 pr. 1/1 2020. Indbyggertallet er senest opgjort den 26. september 2019, og det viser 97.110. På den baggrund er skatter, tilskud og udligning i overslagsårene 2021-2023 budgetlagt på baggrund af en justeret befolkningsprognose, der viser 97.235 indbyggere pr. 1. januar 2020 og en efterfølgende årlig vækst på ca. 500 årligt (hvor april-prognosen forudsætter en årlig vækst på ca. 600). De 97.235 borgere pr. 1. januar 2020 er en vækst på 122 i forhold til 1. januar 2019.

Udviklingen i Viborg Kommunes folketal kan følges på "[Rundt om Viborg Kommune](#)" (data.viborg.dk). Man skal dog være opmærksom på, at der her vises data direkte fra folkeregisteret, hvorimod det officielle indbyggertal pr. 1. januar opgøres af Danmarks Statistik og periodiseres med hensyn til flytninger omkring årsskiftet. Det officielle folketal afviger derfor fra folkeregister-folketallet.

Statsgaranti vs. selvbudgettering

Kommunen har hvert år valget mellem et statsgaranteret eller et selvbudgetteret udskrivningsgrundlag. Vælges statsgarantien er indkomstskatten og udligningsbeløb i 2020 lagt fast. Kommunen løber ingen økonomisk risiko på indtægtssiden, og der sker ingen efterregulering. Vælger kommunen derimod at budgettere ud fra eget skøn (selvbudgettering), bliver både skatter og udligning genberegnet i maj 2022 med det faktiske udskrivnings-

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

grundlag og udgiftsbehov, samt opgjort betalingskommunefolketal pr. 1. januar 2020. En gevinst eller et tab vil blive afregnet med kommunen i 2023 i form af en efterregulering. Efterreguleringen kommer altså 3 år efter det budgetår, hvor en kommune vælger at selvbudgettere.

Byrådet skal ved 2. behandling af budget 2020-2023 beslutte enten et selvbudgetterende grundlag eller det statsgaranterede grundlag.

Vurderingen er, at selvbudgettering i 2020 vil give et tab på ca. 11 mio. kr. Prognosen for budget 2020 er baseret på en fremskrivning af skattetalene for 2017 (det senest opgjorte skatteår) samt vurdering af skatteåret 2018 (under optælling). Der er derfor usikkerhed i beregningerne. En del af usikkerheden vedrører de øvrige kommuners vækst i udskrivningsgrundlag og indbyggertal, der pga. udligningen har stor betydning for Viborg Kommunes indtægter.

I tabel 5 nedenfor vises væksten i udskrivningsgrundlaget, som sammen med befolkningsudviklingen giver et fingerpeg om det fordelagtige i selvbudgettering.

Tabel 5. Udskrivningsgrundlaget 2011-2020

Vækst i procent	Endeligt opgjort					KL prognose*		
	2012- 2013	2013- 2014	2014- 2015	2015- 2016	2016- 2017	2017- 2018	2018- 2019	2019- 2020
Viborg Kommune	1,8	3,4	1,5	3,4	4,0	2,2	1,7	2,7
Landsplan	2,6	3,6	2,1	4,3	3,3	2,2	2,2	3,0

* KL's beregninger i skatte- og tilskudsmodellen pr. sept. 2019

Væksten i udskrivningsgrundlaget i Viborg Kommune ligger i 2017 over væksten for hele landet, og i prognosen for 2018 ligger Viborg på linje med væksten for hele landet. I prognosen for 2019 og 2020 ser det ud til, at Viborg ligger 0,5 henholdsvis 0,3 procentpoint under landsudviklingen. Den generelle lave vækst i 2019-2020 skyldes bl.a. en dæmpet lønudvikling og

et fald i virksomhedsoverskud, samt de senere års omfattende skattereformer, der reducerer borgernes skattepligtige indkomster.

I årene 2019 og 2020 er der ingen efterregulering af skatter og udligning, idet Viborg Kommune i 2016 og 2017 har valgt statsgaranti. I 2018 valgte kommunen at selvbudgettere og de foreløbige beregninger tyder på, at et opgjort 2018 balancerer med det oprindeligt budgetlagte, og at der dermed ikke kommer en efterregulering. I sidste års budget var der i overslagsår 2021 indarbejdet en forventet efterreguleringsgevinst på 12,1 mio. kr. vedrørende 2018. Denne forventede gevinst er fjernet i basisbudget 2020-2023.

3.1 Skatter

Nedenstående tabel 6 viser de budgetterede skatteindtægter for 2020-2023.

Tabel 6. Skatter i budget 2020-2023

(i mio. kr.)	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Indkomstskat	-4.134,0	-4.248,3	-4.384,2	-4.520,1
Selskabsskat	-100,9	-108,3	-108,3	-109,1
Grundskyld	-305,0	-317,7	-333,1	-349,2
Dækningsafgift	-19,0	-20,4	-21,4	-22,5
I alt	-4.558,8	-4.694,7	-4.847,0	-5.000,9

(Negative beløb angiver indtægter, beløb i løbende priser)

Som det fremgår af tabellen udgør indkomstskatten langt den største del af skatterne.

Selskabsskat

Det er provenuet fra selskabsskat vedrørende indkomståret 2017, der efter viderefordeling og udligning afregnes til kommunerne i budget 2020. Provenuvurderingen for 2021-2023 er baseret på KL's skøn, som baserer sig på statens beregninger for 2018-2020. Selskaberne har indtjeningsmæs-

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

sigt haft nogle gode år i 2014-2017, hvilket forventes at fortsætte på nogenlunde samme niveau i 2018-2020 (som afregnes i 2021-2023). Selskabsskatter (før udligning) fordeles mellem kommunerne efter, hvor mange arbejdspladser selskaberne har i de forskellige kommuner. Udligningen af selskabsskat udligner 50% af forskellene mellem kommunerne.

Selskabsskatten i Danmark har siden 2016 været på 22% af selskabernes skattepligtige overskud. Dog er skattefordelingsreglerne således, at kommunerne modtager 15,24 procent af provenuet, og de resterende 84,76 procent tilfalder staten.

Ejendomsskatter

Boligaftalen fra maj 2017 er endnu ikke udmøntet, og Folketinget har vedtaget en udskydelse af de nye ejendomsvurderinger til 2020 for ejerboliger og 2021 for øvrige ejendomme. I budgetforslaget følges KL's anbefaling om, at kommunerne budgetlægger 2020-2023 som man plejer og gerne efter et forsigtighedsprincip, idet det på nuværende tidspunkt er usikkert, hvordan de nye ejendomsvurderinger vil påvirke den enkelte kommunes indtægtsside.

Dækningsafgiften vedrører offentlige ejendomme, idet det forudsættes, at Viborg Kommune fortsat undlader at opkræve dækningsafgift for forretningsejendomme.

3.2 Generelle tilskud og udligning

Tilskud og udligning giver en samlet indtægt på 1.566,6 mio. kr. i 2020.

Bloktilskud til kommuner

Staten yder et generelt tilskud (bloktilskud) til kommunerne, hvoraf størstedelen går til landsudligningen (generel udligning) og til kommuner med højt strukturelt underskud. Resten fordeles til kommunerne efter indbyggertal og benævnes statstilskud til kommuner.

Bloktilskuddet er et generelt tilskud, der ikke er øremærket til bestemte formål. Bloktilskuddets størrelse er bl.a. afhængig af fastsættelsen af pris- og

lønskøn, reguleringer for mer-/mindreopgaver i kommunerne, samt fastlæggelsen af budgetgarantien vedrørende visse overførselsudgifter. Bloktilskuddet aftales hvert år i forbindelse med økonomiaftalen og er for 2020 på 64 mia. kr. for hele landet under ét.

Tabel 7 viser fordelingen af tilskud og udligning på komponenter, hvoraf de væsentligste er beskrevet nedenfor.

Tabel 7. Tilskud og udligning i 2020-2023

(i mio. kr.)	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Udligning, generelt	-1.088,6	-1.141,4	-1.151,9	-1.153,0
Udligningstilskud, højt strukturelt underskud	-150,4	-148,2	-160,7	-170,9
Statstilskud til kommuner	-96,6	-102,5	-94,5	-70,0
- heraf skøn på betinget bloktilskud	-66,9	-67,1	-67,3	-67,4
Ekstraordinært finansieringstilskud	-89,7	-50,0	-50,0	-50,0
Udligning og generelle tilskud i alt	-1.425,4	-1.442,1	-1.457,1	-1.444,0
Det særlige ældretilskud, ordning 2002	-13,0	-13,3	-13,6	-14,0
Det særlige ældretilskud, ordning 2007	-17,5	-17,9	-18,3	-18,7
Tilskud til bedre dagtilbud	-9,6	-9,8	-10,1	-10,3
Udligning og tilskud vedr. udlændinge	29,4	29,9	30,8	31,6
Udligning selskabsskat	-41,5	-27,1	-27,2	-27,6
Overgangsordn. aldersbetingede udgiftsbehov	-9,7	0	0	0
Tilskud værdighedsmilliarden	-18,3	-18,7	-19,1	-19,6
Særlige tilskud i alt	-80,2	-56,8	-57,5	-58,4
Beskæftigelsestilskud	-90,7	-90,7	-90,7	-90,7
Udviklingsbidrag til Region Midt	10,9	11,1	11,5	11,7
Regulering bloktilskud vedr. provenu ved salg af HMN GasNet A/S	18,8			
Tilskud og udligning i alt	-1.566,6	-1.578,5	-1.593,9	-1.581,4

(Negative beløb angiver indtægter, løbende priser)

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

Ekstraordinært finansieringstilskud

Der er i økonomiaftalen aftalt et ekstraordinært tilskud på 3,5 mia. kr. i 2020 til styrkelse af kommunernes likviditet. Heraf får Viborg Kommune 89,7 mio. kr., hvilket er på niveau med tidligere års tilskud.

I basisbudgettet er der i overslagsårene 2021 – 2023 indarbejdet et ekstraordinært finansieringstilskud på 50 mio. kr. svarende til tidligere års praksis. Regeringen har bebudet, at den vil fremlægge en udligningsreform inden årets udgang med den hensigt, at reformen for virkning fra og med 2021. De 50 mio. kr., der er indsat om ekstraordinært finansieringstilskud i overslagsårene, kan derfor betragtes som den forventede gevinst ved en udligningsreform. Det må forventes, at det ekstraordinære finansieringstilskud bortfalder ved samme lejlighed.

Betinget balancetilskud

I økonomiaftalen for 2020 er dels aftalt et betinget balancetilskud på 3 mia. kr. på overholdelse af serviceudgifterne, dels et betinget balancetilskud på 1 mia. kr. på overholdelse af anlægsrammen. For Viborg Kommune svarer de 4 mia. kr. til 66,9 mio. kr. Hvis de kommunale budgetter under ét holder sig indenfor de aftalte udgiftsrammer, bliver de betingede balancetilskud udbetalt i første kvartal 2020. Viborg Kommunes budgetforslag forudsætter, at kommunerne under ét overholder økonomiaftalen.

Værdighedsmilliard

Den tidligere Værdighedsmilliard indgår fra 2020 som en del af bloktilskuddet. Bloktilskuddet er derfor hævet med 17,1 mio. kr., og et tilsvarende beløb er tilført ældreområdet. Det betyder, at der ikke længere skal søges om at få del i puljen, og det skal heller ikke dokumenteres, hvordan pengene anvendes.

Beskæftigelsestilskud

Kommunerne overtog pr. 1. januar 2010 udgifterne til dagpenge samt aktivering af forsikrede ledige. En del af disse udgifter dækkes af refusion og resten via beskæftigelsestilskuddet. Beskæftigelsestilskuddet sikrer, at kommunerne under ét kompenseres fuldt ud for udgifterne til forsikrede le-

dige. Den enkelte kommune kan dog både have tab og gevinst. Der foretages en midtvejsregulering i løbet af året, og det efterfølgende år efterreguleres beskæftigelsestilskuddet på baggrund af den faktiske udvikling i antal ledige.

Viborg Kommunes beskæftigelsestilskud udgør 90,6 mio. kr. i 2020, hvilket skal ses i lyset af, at nettoudgifterne til forsikrede ledige er budgetlagt med 138,5 mio. kr.

Udligning af selskabsskatten

Det kommunale provenu af selskabsskatterne udlignes i en særskilt udligningsordning, hvor 50 procent af forskellen mellem kommunens provenu af selskabsskatter pr. indbygger og landsgennemsnittet udlignes. Viborg Kommunes andel af selskabsskatteudligningen er i 2020 på 41,5 mio.kr og forventes at falde til en lavere niveau i 2021-2023.

4. Tekniske ændringer i basisbudgettet

I afsnit 4 gennemgås de tekniske ændringer, der er foretaget i basisbudgettet siden budget 2019-2022 blev vedtaget, jf. tabellen nedenfor.

Tabel 8. Tekniske ændringer i basisbudgettet (driftsudgifter eks. forsyning)

(mio. kr.)	2020	2021	2022	2023
Ramme i budget 2019-2022	5.709,3	5.736,5	5.738,2	5.738,2
Fremskrivn. til 2020-prisniveau	112,9	113,7	113,9	114,1
½ % reduktion i 2023	0	0	0	-18,8
Tillægsbevillinger	52,3	23,0	8,4	8,9
Lov- og cirkulæreprogram	12,6	14,3	16,6	15,6
Budgetbuffer	15,0	15,0	15,0	15,0
Øvrige tekniske ændringer	9,2	-1,5	-6,1	8,2
Nyt basisbudget	5.911,3	5.901,0	5.886,0	5.881,2
Difference	202,0	164,5	147,8	143,0

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

Det ses af tabel 8, at budgettet er forøget med 202 mio. kr. i 2020.

Fremskrivning til 2020 pris- og lønniveau

Fremskrivning fra 2019-priser til 2020 pris- og lønniveau har forøget budgettet med ca. 114 mio. kr. i 2020-23.

½ % reduktion i 2023

Reduktion med ½ % er videreført til nye overslagsår 2023, så budgettet er reduceret med yderligere 18,8 mio. kr. i forhold til 2022.

Tillægsbevillinger

Byrådet har vedtaget tillægsbevillinger, som forøger budgettet med 52,3 mio. kr. i 2020. Beløbet består primært af de dele af mindreforbruget i 2018, der er overført til 2020. I 2020 er en del af tillægsbevillingerne de overførsler på 37,1 mio. kr., der er overført fra 2018 til 2020. I 2021 er der overført 14,6 mio. kr. fra 2018. Arbejdsskadeforsikring er tilført 5 mio. kr. årligt. I forbindelse med tilbagekøb af gadelys er budgettet nedsat med 1 mio. kr. årligt (dog kun 0,5 mio. kr. i 2023).

Tabel 9. Tillægsbevillinger i basisbudgettet (driftsudgifter eks. forsyning)

(mio. kr.)	2020	2021	2022	2023
Udmøntning af MEP-pulje 2019	8,2	8,2	8,2	8,2
Arbejdsskadeforsikring	5,0			
Overførsler fra 2018	37,1	14,6		
Udsættelse af julefilm til 2020	1,8			
Korr. af driftsbudget ved salg af ejendomme	1,2	1,2	1,2	1,2
Tilbagekøb af gadelys	-1,0	-1,0	-1,0	-0,5
I alt tillægsbevillinger	52,3	23,0	8,4	8,9

Udvalgenes budgetforslag

De politiske udvalg har vedtaget budgetforslag, som ligger inden for de udmeldte økonomiske rammer.

Øvrige tekniske ændringer

Der er øvrige tekniske ændringer for 24,2 mio. kr. 2020 faldende til 23,2 mio. kr. i 2023, som ses i tabellen nedenfor.

Tabel 10. Specifikation af øvrige tekniske ændringer

(mio. kr.)	2020	2021	2022	2023
Flytning investeringsfremme fra 2019 til 2020	-1,6	0,0	0,0	-0,0
Ledigblevne ejendomme*	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Udmøntning af MEP-pulje 2019	-8,2	-8,2	-8,2	-8,2
Midtjysk brand og Redning	0,2	-0,1	-0,1	-0,1
Teknisk korrektion af PL-skøn	0,1	0,1	0,1	0,1
Kontingent - MTIC - fjernes i 2022-23)			-0,2	-0,2
Tilbageførsel i 2023				-0,8
Værdighedsmilliard overgår til bloktilskud	17,1	17,1	17,1	17,1
Revurdering af overførselsområdet	-12,9	-31,8	-36,2	-21,1
Ekstraudgift vederlagsfri fysioterapi	0,3	0,3	0,3	0,3
Andel af reduktionspulje, der er indarbejdet i budgettet	15,0	21,9	21,9	21,9
I alt	9,2	-1,5	-6,1	8,2

* Når en ejendom bliver ledig, dækker det ansvarlige fagområde, driftsudgiften indtil ejendommen budgetmæssigt kan overføres til kommunale ejendomme, hvilket sker en gang om året i forbindelse med budgetlægningen.

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

Rammen på politikområdet, kommunale ejendomme, er nedsat med 0,8 mio. kr., som skal dække udgifter fratrukket evt. lejeindtægter til nye ledige kommunale ejendomme. Det forudsættes, at sådanne udgifter bliver finansieret ved efterfølgende ejendomssalg.

4.1 Lovændringer

Når Folketinget og Regeringen gennemfører regelændringer af bindende karakter for kommunerne, justeres det statslige bloktilskud svarende til de udgiftsmæssige konsekvenser for kommunerne under ét. Dette udvidede totalbalanceprincip (DUT) sikrer, at kommunerne får midler tilført, når nye regler medfører kommunale udgifter. Tilsvarende reduceres bloktilskuddet, når Folketinget fjerner eller mindsker kravet til en kommunal opgave. Budgetvirkningen af ny lovgivning beskrives i lov- og cirkulæreprogrammet. Tabellen nedenfor viser konsekvenserne for Viborg Kommune.

Tabel 11. Lovændringer indarbejdet i basisbudgettet 2020-2023 (netto)

(mio. kr.)	2019	2020	2021	2022
Serviceudgifter	12,6	14,3	16,6	15,6
I alt	12,6	14,3	16,6	15,6

Lov- og cirkulæreprogrammet medfører merudgifter for Viborg Kommune på i alt 12,6 mio. kr. i 2020 under serviceudgifterne. Den samlede budgetvirkning dækker både over mer- og mindreudgifter. De væsentligste ændringer er beskrevet nedenfor. På overførselsområdet er budgettet principielt udarbejdet "forfra" ud fra bedste skøn og indeholdende ny kendt lovgivning.

Serviceudgifter

- Kommunerne skal som følge af en ny lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet udføre en række administrative opgaver samt sagsbehandling. Kommunerne bliver kompenseret med 53,6 mio. kr. årligt, hvilket i Viborg Kommune giver 0,894 mio. kr. årligt.
- Med finansloven for 2019 er der afsat 33,4 mio. kr. årligt til, at opkrævningen af egenbetaling for kost, linned, tøjvask og lignende ved ophold på en kommunal akutplads stoppes. For Viborg Kommune betyder det en kompensation på 0,557 mio. kr. årligt fra 2020 og frem.

- Der er blevet foretaget en ændring af dagtilbudsloven således 1-årige i udsatte boligområder indskrives i et obligatorisk læringstilbud. Kommunerne kompenseres 55,8 mio. kr. i 2020 og 70,2 mio. kr. årligt fra 2021 og frem. I Viborg Kommune betyder det en kompensation på 0,930 mio. kr. i 2020 og 1,170 mio. kr. årligt fra 2021.
- I forbindelse med en politisk aftale om opgør med parallelsamfund i 2018 er der blevet igangsat 22 initiativer. Et af initiativerne, sprogrøver i 0. klasse, har konsekvenser for kommunernes bloktilskud. Initiativet giver kommunerne meropgaver ift. bl.a. øget administrativt arbejde. Hertil kompenseres kommunerne 20,3 mio. kr. i 2020, 18,6 mio. kr. i 2021 og 16,5 mio. kr. i 2022 og frem. Det giver Viborg Kommune 0,338 mio. kr. i 2020, 0,310 mio. kr. i 2021 og 0,275 mio. kr. i 2022 og frem.
- Der er foretaget en ændring af lov om folkeskolen. Med loven justeres fagrækken, der foretages et kvalitetsløft af den understøttende undervisning, skoleugens længde justeres og mulighederne for at fravige reglerne om mindst varighed af undervisningstiden implementeres, skolebestyrelsernes kompetence i forbindelse med ansættelse af skoleledere styrkes, det gøres muligt at lave toårig valgperiode for forældrerepræsentanter i skolebestyrelser og kompetencedækningsmålsætningen justeres. Kommunerne kompenseres årligt 195,1 mio. kr. for lovændringen, hvilket giver Viborg Kommune 3,252 mio. kr. årligt.
- Folketinget vedtog i april 2019 en ændring af biblioteksloven, hvilket giver kommunerne det fulde ansvar for driften af det data- og IT-system, der danner grundlag for den daglige drift af bibliotekerne. Som konsekvens heraf overtager kommunerne det fulde ejerskab af DBC A/S samt driftsudgifterne til en række funktioner svarende til 41,6 mio. kr. årligt. For Viborg Kommune betyder det 0,693 mio. kr. årligt.
- Som en del af praktikpladsaftalen 2020-2021 er det aftalt, at kommunerne skal overtage det fulde ansættelsesansvar for sosu-assistentelever fra 2020. Til opgaven kompenseres kommunerne med 151,2 mio. kr. i 2020, 252,2 mio. kr. i 2021 og 410,9 mio. kr. i 2022 og frem. For

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

Viborg Kommune betyder et en kompensation på 2,521 mio. kr. i 2020, 4,204 mio. kr. i 2021 og 6,850 mio. kr. i 2022 og frem.

4.2 Pris- og lønregulering

Pris- og lønreguleringen i basisbudgettet, der er baseret på KL's seneste forventninger fra september 2019, er vist i tabellen nedenfor.

Tabel 12. Pris- og lønregulering i basisbudgettet

(i mio. kr.)	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2020	Budget 2021
Indarbejdet i oprindelig ramme (løft fra 2019 til 2020 niveau)	135,7	136,1	136,0	136,1
Ændret jf. KL's nye skøn sept. 2019	-22,8	-22,4	-22,1	-22,0
Indarbejdet i basisbudgettet	112,9	113,7	113,9	114,1

Den nye pris- og lønstigning udgør 2,0% fra 2019 til 2020. Tabellen viser, at løn- og prisfremskrivningen fra 2019 til 2020 er 112,9 mio. kr., hvilket er 22,8 mio. kr. mindre end det der var indarbejdet i den oprindelige ramme. Det skal bemærkes, at ændringerne på udgiftssiden modregnes i bloktilskuddet, hvorved kommunens samlede økonomi er uændret.

4.3 Puljer og reduktioner i basisbudgettet

I dette afsnit gives et overblik over de puljer, som er indarbejdet i basisbudgettet.

Tabellen nedenfor viser de indlagte reduktioner:

Tabel 13. Reduktioner

(beløb i mio. kr.)	2020	2021	2022	2023
Reduktionskatalog (bilag 2a) svarende til generelle reduktioner på ½% samt Statens moderniserings- og effektiviseringsprogram (MEP)	-34,60	-32,10	-34,30	-34,30
Heraf allerede indregnet under overførselsområdet	14,8	19,2	21,4	21,4
Restpulje mgl. udmøntning	-19,8	-12,9	-12,9	-12,9

I sidste års budget (2019-2022) blev der indarbejdet ½% generel reduktion stigende med yderligere ½% hvert af de følgende år. I basisbudget 2020-2023 er den halve procent i 2020 placeret som en pulje under Økonomi- og Erhvervsudvalget, mens den yderligere reduktion på ½% hvert af de følgende år er placeret under de enkelte politikområder.

I basisbudgettets reduktionspulje under Økonomi- og Erhvervsudvalget indgår desuden 16,5 mio. kr. til finansiering af Statens MEP-program for både 2019 og 2020. MEP-reduktionen blev i 2019 finansieret med en éngangsbesparelse alene i 2019, hvorfor der nu skal findes finansiering for 2019-reduktionen i 2020-2023.

I forbindelse med vedtagelse af budgetprocessen for 2020-2023 blev det besluttet at udarbejde et reduktionskatalog til udmøntning af reduktionspuljen under Økonomi- og Erhvervsudvalget. Reduktionskataloget indgår i budgetmaterierne som bilag 2a.

I den nye økonomiaftale for 2020 er MEP-programmet afskaffet, hvilket betyder, at Viborg Kommunes bloktilskud alligevel ikke reduceres med 8,2 mio. kr., som aftalt i tidligere års økonomiaftaler. Dette har ikke resulteret i en tilsvarende reduktion af reduktionskataloget, da den politiske beslutning om reduktionskataloget er fastholdt i basisbudgettet.

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

Økonomi- og Erhvervsudvalget besluttede på mødet den 28. august 2019 ([sag nr. 4](#)), at lade et af forslagene udgå (Samlet organisering af teknisk service og administration på skoler), hvilket har givet anledning til korrektion i såvel reduktionskataloget som den afsatte reduktionspulje under Økonomi- og Erhvervsudvalget.

Øvrige puljer i driftsbudgettet:

Tabel 14. Puljer indarbejdet i basisbudgettet

(beløb i mio. kr.)	2020	2021	2022	2023
Udviklingspulje (ikke-disponeret andel)	8,5	13,6	19,2	20,1
Budgetbuffer	15,0	15,0	15,0	15,0
Finansiering af merudgifter til arbejdsskadeforsikring, ej udmøntet		-5,0	-5,0	-5,0
I alt	23,5	23,6	29,2	30,1

Under Økonomi- og Erhvervsudvalget er der reserveret en udviklingspulje, der i udgangspunktet er 25 mio. kr. I budgetforliget til budget 2017 blev det aftalt at nedsætte puljens størrelse med 5 mio. kr. i 2018 og 10 mio. kr. i 2019 og 2020. I forbindelse med budgettet for 2018-2021 blev der igen afsat 25 mio. kr. i det nye budgetår 2021.

Som et element i reduktionskataloget indgår et forslag til reduktion af udviklingspuljen med 3,8 mio. kr. i hvert af årene 2021-2023. Det er i tabellen ovenfor forudsat, at udviklingspuljen reduceres med dette forslag. Beløbene viser således, hvilket beløb der endnu ikke er disponeret til konkrete projekter efter udmøntning af reduktionskataloget.

Der er under serviceudgifterne indarbejdet en budgetbuffer på 15 mio. kr. i hvert af årene 2020-23. Formålet med budgetbufferen er at minimere risikoen for, at Viborg Kommune sanktioneres økonomisk og derved mister bloktilskud ved eventuel overskridelse af det aftalte budgetniveau i økonomiaftalen. Overskridelse af det aftalte niveau kan f.eks. ske, hvis der i 2020

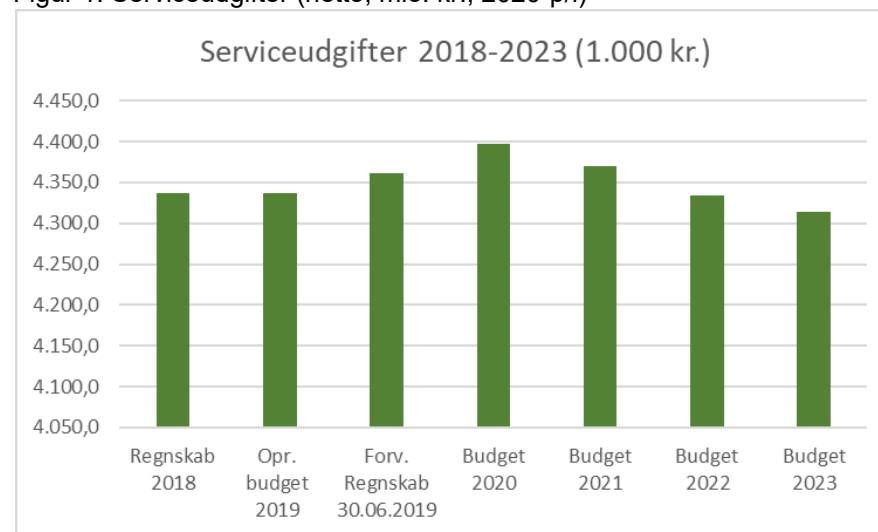
forbruges af de mindreudgifter i tidligere år, der er overføres til 2020. Lovgivningen tillader, at kommunerne budgetterer med budgetbuffer på op til 1 % af serviceudgifterne svarende til ca. 38 mio. kr.

5. Service- og overførselsudgifter

5.1 Serviceudgifter

Serviceudgifterne udgør 4.397,7 mio. kr., hvilket er 32,7 mio. kr. under Viborg Kommunes andel af servicerammen på landsplan. Overholdelsen af servicerammen er underlagt økonomiske sanktioner, så kommunernes bloktilskud reduceres, hvis den aftalte serviceramme overskrides for kommunerne under ét. I 2020 er der både sanktioner, hvis budgetterne overskrider den aftalte ramme, og hvis regnskaberne til sin tid overskrider rammen. Udviklingen i serviceudgifterne ses af nedenstående figur.

Figur 1. Serviceudgifter (netto, mio. kr., 2020-p/l)

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

Figur 1 viser, at serviceudgifterne er stigende fra 4.337,1 mio. kr. i oprindeligt budget 2019 til 4.397,7 mio. kr. i basisbudget 2020 svarende til en stigning på 1,4 procent. Dette skyldes primært, at der i 2020 er givet tillægsbevillinger på godt 50 mio. kr. (primært overførsler fra 2018) og værdighedsmilliard overgår til bloktilskud (17 mio. kr.) Modsat tæller, at der er lagt reduktioner ind som nævnt ovenfor i afsnit 4.3.

I løbet af budgetperioden falder serviceudgifterne til 4.313,5 mio. kr. i 2023 svarende til et fald på 1,9 procent i forhold til budget 2020. Faldet skyldes primært:

- At der er indarbejdet 37,1 mio. kr. i driftsoverførsler fra 2018 i budget 2020, som ikke videreføres i de efterfølgende år.
- At serviceudgifterne reduceres med én halv procent årligt svarende til ca. 18 mio. kr. årligt i 2021-23

Tabellen nedenfor viser, hvordan serviceudgifterne har udviklet sig de seneste fire regnskabsår sammenlignet med 7-byerne.

Tabel 15. Udvikling i serviceudgifterne pr. indbygger fra regnskab 2015 til regnskab 2018.

Kommune	Serviceudgifter pr. borger i regnskab 2018	Ændring fra regnskab 2015 til 2018
Herning	39.233	-4,00%
Holstebro	41.224	-2,00%
Horsens	40.618	-1,31%
Randers	41.081	-1,74%
Silkeborg	40.617	-0,03%
Skive	43.572	0,33%
Viborg	40.209	-1,28%

Kilde: FLIS

Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet

Kommunerne betaler et aktivitetsbestemt beløb til medfinansiering af sundhedsområdet. Formålet er at skabe et økonomisk incitament for kommunerne til at forebygge, at borgerne har brug for behandling på sygehusene. Det aktivitetsbestemte ligger i, at betalingen afhænger af borgernes faktiske forbrug af sygehusbehandling.

Den kommunale medfinansiering var i 2018 præget af store og uforklarlige udsving, og Regeringen igangsatte derfor en analyse af datagrundlaget. Det blev samtidig besluttet, at kommunernes udgifter i 2019 fastfrys til det beløb, den enkelte kommune har budgetlagt.

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

Dataanalysen er endnu ikke afsluttet, og det fremgår af Økonomaftalen, at fastfrysningen videreføres i 2020. I basisbudgettet er Viborg Kommunes udgifter derfor fastfrosset på 382,8 mio. kr. Udgiften indgår under politikområdet Sundhedsområdet.

KL og Regeringen vil i efteråret 2020 drøfte resultaterne af den igangsatte analyse, og det vil bl.a. indgå i drøftelserne, om der skal ske efterregulering efter nye og mere retvisende aktivitetsdata.

Demografisk udvikling

Den demografiske udvikling kan have indflydelse på efterspørgslen efter ydelser på de forskellige serviceområder, ligesom den har betydning for kommunens indtægter. Viborg Kommune har tidligere anvendt demografi-modeller i budgetlægningen på ældre-, dagtilbuds- og skoleområdet. Fra og med budget 2018-21 har Byrådet besluttet at undlade demografiregulering i basisbudgettet, hvorfor det heller ikke er indarbejdet i basisbudget 2020-23. I forbindelse med budgetlægningen for 2020-2023 er der udarbejdet en demografiberegning for socialområdet på baggrund af ønske fra Social- og Sundhedsudvalget (8. marts 2019, sag nr. 1).

I 2020 knækker kurven for de 0-5-årige, så man går fra en længere periode med faldende børnetal til stigende børnetal. Den omvendte udvikling sker for de 6-17-årige, hvor man i 2020 går fra en periode med stigende børnetal til faldende børnetal. I befolkningsprognosen (fra april 2019) forventes dog færre børn i begge aldersgrupper i forhold til sidste års prognose.

Selv om det er besluttet ikke generelt at indregne demografiregulering, er der jf. beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget 27. juni 2018 indarbejdet mængdetilpasning for Børne- og Ungdomsudvalgets politikområder skoler og dagtilbud. På dagtilbudsområdet er der indregnet en stigning i udgiftsniveauet og på skoleområdet er der fra 2020 indregnet en reduktion i udgiftsniveauet. Der er ikke indregnet en korrektion til mængdereguleringen som konsekvens af ændret befolkningsprognose.

Den mest markante udvikling i demografien ses for antallet af ældre over 80 år. Der forventes også en markant stigning af aldersgruppen 65-79 år, dog knap så kraftig en stigning som for de +80 årige. Ældre- og Aktivitetsudvalget har afleveret et budgetforslag, der overholder rammerne, men har rejst en udfordring i forhold til det hastigt stigende antal ældre borgere.

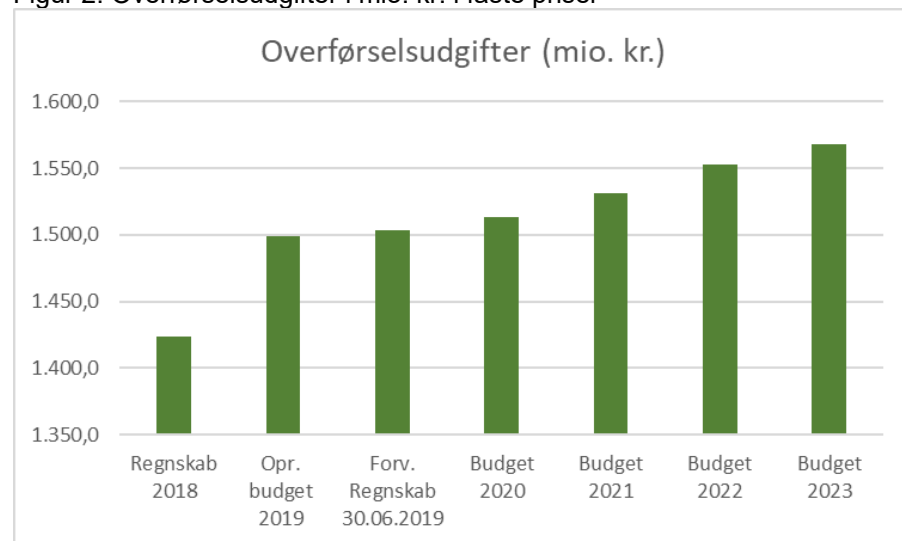
Der er beregnet en samlet demografisk udfordring på 1,1 mio. kr. i 2020 stigende til 30,8 mio. kr. i 2023. Hidtil er tildeling af demografimidler til ældre- og sundhedsområdet sket for et år ad gangen.

5.2 Overførselsudgifter

Overførselsudgifterne omfatter overførselsindkomster som f.eks. førtidspension, sygedagpenge, integration, kontanthjælp, aktivering, dagpenge, revalidering og udgifter til diverse arbejdsmarkedsforanstaltninger.

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

Figur 2. Overførselsudgifter i mio. kr. i faste priser

Overførselsudgifterne er på 1.513,6 mio. kr. i 2020. I forhold til det forventede resultat for 2019 budgetteres der i 2020 med et øget udgiftsniveau i overførselsudgifterne i faste priser svarende til 43,6 mio. kr., hvilket er på niveau med KLs fremskrivning samt tendensen på landsplan.

Startende med budgetlægningen for 2019-2022 indarbejdes ambitionen om, at Viborg Kommunes andel af udgifter til borgere på offentlige forsørgelse ikke må stige ift. udgifterne på landsplan. Imødekommelse af denne ambition vil kræve yderligere tiltag, da der observeres en udgiftsstigning i Viborg Kommune, der ligger udover udviklingen på landsplan. Således er der i budgettet indarbejdet effekter af indsatser på sygedagpengeområdet og generelle forbedringer for i alt 17,5 mio. kr. i 2020 (begge forslag fremgår af reduktionskataloget). Viborg Kommunes andel af udgifterne på landsplan fremgår af tabellen nedenfor.

Tabel 16. Viborg Kommunes overførselsudgifter ift. landsplan

(pct. af landstal)	Regn- skab 2014	Regn- skab 2015	Regn- skab 2016	Regn- skab 2017	Regn- skab 2018	Forven- tet 2019	Budget 2020
Overførselsudgifter, ekskl. forsikrede ledige	1,68%	1,74%	1,77%	1,83%	1,85%	1,87%	1,86%
Forsikrede ledige	1,44%	1,49%	1,43%	1,27%	1,28%	1,32%	1,35%
Overførselsudgifter i alt	1,64%	1,70%	1,72%	1,75%	1,77%	1,80%	1,79%

Tabellen viser, at Viborg Kommunes andel af de samlede overførselsudgifter har været stigende til og med 2019, hvilket betyder, at udgifterne stiger kraftigere i Viborg Kommune end for alle kommuner under ét. Efter en periode med faldende udgifter til forsikrede ledige frem til 2017, forventes udgifter at sige både i 2019 og i 2020. Ifm. budgetlægningen for 2019-2022, blev det indarbejdet en målsætning om en andel på 1,79% for overførselsudgifterne i alt i budget 2019 svarende til forventningen for 2018. Regnskabsresultatet for 2018 blev dog bedre end forventet med andel på 1,77%. Særligt stigende udgifter til permanent ydelser (førtidspensioner, fleksjob og ledighedsydelse) udfordrer ambitionen, idet udviklingen i de midlertidige ydelser i væsentligt omfang er konjunkturfølsomme.

Der er for udgifterne til forsikrede ledige en særlig finansiering i form af beskæftigelsestilskuddet, som fuldt ud finansierer alle kommuners udgifter til forsikrede ledige under ét, men som fordeles efter en særlig fordelingsnøgle, der bl.a. afhænger af udviklingen i ledigheden i kommunen i forhold til de andre kommuner i samme landsdel. På grund af denne særlige fordelingsmekanisme er Viborg Kommunes beskæftigelsestilskud i 2020 47,9 mio. kr. mindre (36 mio. kr. i 2019) end udgifterne til forsikrede ledige. Viborg kommune har således også i de foregående år haft tab på ordningen.

Overførselsområdet uddybes i et særskilt notat (bilag 9 i budgetmateriale).

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

6. Anlæg

Kommunens anlægsudgifter kan opdeles i følgende fire poster:

- Skattefinansieret anlæg
- Ældreboliger
- Jordforsyning
- Forsyningsvirksomhed (Revas)

Anlægsudgifterne er indarbejdet i basisbudgettet på grundlag af budget-overslagsårene 2020, 2021 og 2022 i budget 2019-2022. Der er indarbejdet tekniske korrektioner i alle årene, som er godkendt af fagudvalgene. Herudover er der indarbejdet virkningen af allerede godkendte byrådsbeslutninger frem til (sept.).

På grund af den udskudte budgetproces har det i år været muligt at få en ny vurdering af tidsforløbene for anlægsprojekterne i den budgetopfølgning, der udarbejdes pr 30. sept. 2019. Netto viser dette en udskydelse af en række projekter samt fremrykning af andre og nettoresultatet er, at der udskydes ca. 7,5 mio. kr. fra 2020 og 16,1 mio. kr. fra 2021 til de efterfølgende år. Disse tekniske korrektioner ER indregnet i basisbudgettet.

(beløb i mio. kr.)	2020	2021	2022	2023
Tekniske korrektioner	-7,5	-16,1	2,6	21,0

Tabel 17. Anlægsbudget 2020-23 (netto)

Mio. kr.	2020	2021	2022	2023
Skattefinansieret	95,4	271,3	265,5	163,9
Indlagt pulje				61,1*
I alt skattefinansieret	95,4	271,3	265,5	225,0
Jordforsyning	-24,7	-6,7	-1,8	-4,4
Forsyning	3,5	0	0	0
Anlæg i alt	74,2	264,6	263,8	220,6

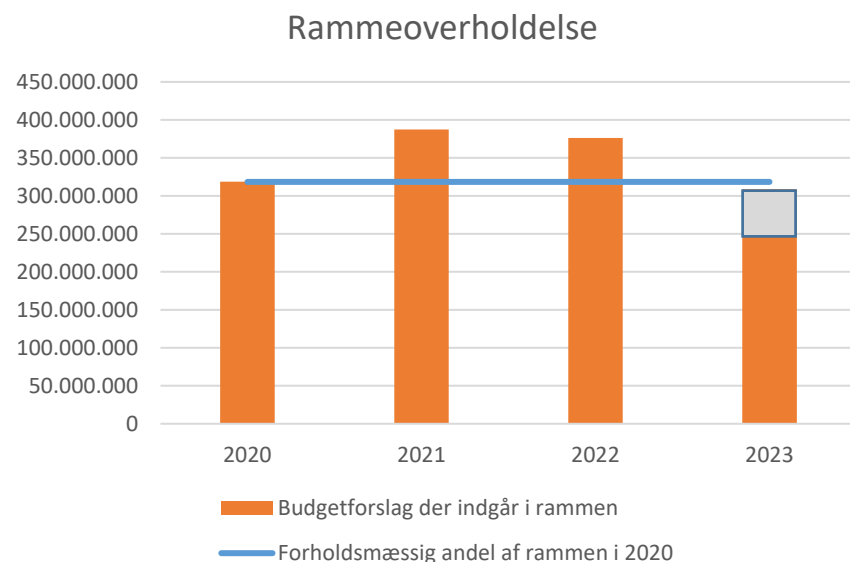
*Anmærkning: "Indlagt pulje" betyder at de skattefinansierede anlægsudgifter i tabellen hæves til Byrådets måltal. "Indlagt pulje" indgår ikke i basisbudgettet.

Tabellen viser, at det samlede nettoanlægsbudget i basisbudgettet er 74,2 mio. kr. i 2020. Nettoudgiften til skattefinansieret anlæg er 95,4 mio. kr. i 2020, hvilket ligger væsentligt under Byrådets målsætning på 225 mio. kr. En af de ting, der giver en meget lille netto-sum for skattefinansieret anlæg i 2020 er dog, at der er indregnet indtægter fra salg af ejendomme under Økonomi- og Erhvervsudvalget på ca. 100 mio. kr., hvilket jo trækker ned på summen af netto-udgifter.

Kommunernes anlægsniveau stiger ifølge økonomiaftalen fra 17,8 mia. kr. i 2019 til 19,1 mia. kr. i 2020. En milliard af kommunernes bloktilskud er gjort betinget af, at kommunerne overholder anlægsloftet i budgetsituationen, og det er aftalt mellem Regeringen og KL, at det er en central forudsætning for økonomiaftalen, at den aftalte anlægsramme i 2020 overholdes i både budgetterne og regnskaberne. Figuren nedenfor viser bruttoanlægsudgifterne i basisbudgettet i forhold til Viborg Kommunes forholdsmæssige andel af anlægsrammen på landsplan. Der udmeldes ikke en kommunefordelt anlægsramme. Rammen er nedenfor beregnet, som Viborg Kommunes befolkningsmæssige andel.

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

Figur 3. Bruttoanlægsudgifter i basisbudgettet ift. anlægsrammen (mio. kr.)

Bruttoanlægsudgifterne i basisbudgettet er 318,7 mio. kr. i 2020, hvilket ligger meget tæt på Viborg Kommunes befolkningsmæssige andel af anlægsrammen, der kan opgøres til 318,4 mio. kr.

Foruden anlægsudgifterne i basisbudgettet har de politiske udvalg fremsendt anlægsønsker i 2020-2023 for i alt 111,8 mio. kr., hvoraf udvalgene selv har fundet finansiering for de 25,6 mio. kr. Af disse nye ønsker er de 34,5 mio. kr. foreslået i 2020 og finansieringen i 2020 udgør de 2,8 mio. kr.

6.1 Jordforsyning

Anlægsbudgettet for jordforsyningen omfatter køb af jord, byggemodning og salg af byggegrunde til bolig- og erhvervsformål. Bruttoudgifterne til

jordforsyning indgår som en del af den aftalte anlægsramme i Økonomiaftalen mellem Regeringen og KL. Salgsindtægterne modregnes ikke i anlægsrammen.

Økonomi- og Erhvervsudvalget har ansvaret for køb og salg og jord, mens Teknisk Udvalg har ansvaret for byggemodning. Anlægsbudgettet for jordforsyningen ses af nedenstående tabel.

Tabel 18. Basisbudget for jordforsyning

Mio. kr.		2020	2021	2022	2023
Nye jordkøb	U	26,0	27,0	26,4	24,4
Byggemodning af boliggrunde	U	40,3	47,5	49,1	42,2
Salg af grunde boligformål	I	-86,6	-79,0	-75,2	-69,0
Arnbjerg 1. etape, lokalplan 421 (status 887639)	I	-2,4	0,0	0,0	0,0
Byggemodning af erhvervsgrunde	U	3,0	3,0	3,0	3,0
Salg af erhvervsgrunde	I	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Total jordforsyning, netto		-24,7	-6,7	-1,8	-4,4

Tabellen viser, at der budgetteres med en nettoindtægt på 24,7 mio. kr. i 2020 og en nettoindtægt på 6,7 mio. kr. i 2021. Der budgetteres med en nettoindtægt på 1,8 mio. kr. i 2022 og en nettoindtægt på 4,4 mio. kr. i 2023.

Der forventes jordkøb for ca. 26 mio. kr. i gennemsnit pr. år i perioden 2020 – 2023.

Der forventes byggemodning af grunde til 10 tæt/lav boligenheder og 104 åben/lav boligenheder (parcelhuse) i 2020. Samlet for budgetperioden forventes byggemodning af grunde til 220 tæt/lav boligenheder og 475 åben/lav boligenheder.

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

Der forventes salg af grunde til 94 tæt/lav boligenheder og 99 åben/lav boligenheder i 2020. Samlet for budgetperioden forventes salg af grunde til 339 tæt/lav boligenheder og 352 åben/lav boligenheder.

Med forslaget til budget 2020-2023 bliver der endvidere afsat 3 mio. kr. årligt til byggemodning af erhvervsgrunde.

Der forventes salg af grunde til 94 tæt/lav boligenheder og 99 åben/lav boligenheder i 2020. Samlet for budgetperioden forventes salg af grunde til 339 tæt/lav boligenheder og 352 åben/lav boligenheder.

6.2 Almene boliger

Kommunens udgifter til indskud i Landsbyggefonden i forbindelse med boligselskabernes almene boligbyggeri medregnes ikke i de skattefinansierede anlægsudgifter og indgår derfor heller ikke i anlægsrammen.

Der er i 2020 budgetteret med udgifter på 10,2 mio. kr. til grundkapital og kapitaltilførsler. I 2021-2023 budgetteres der med indskud på henholdsvis 10 mio. kr., 10 mio. kr. og 24 mio. kr.

Grundkapital i 2019 og 2020:

For familieboliger er indført en differentieret model, hvor grundkapitalen er mellem 8 og 12%, afhængig af den gennemsnitlige størrelse i hvert enkelt projekt. Kommunerne skal indskyde færrest penge ved byggeri af små boliger og flest ved byggeri af store boliger:

Familieboliger under 90 m²: 8% i grundkapital.

Familieboliger mellem 90 og 104 m²: 10% i grundkapital.

Familieboliger på 105 m² eller derover: 12% i grundkapital.

Ungdomsboliger og ældre-/plejeboliger: 10% i grundkapital.

Tabel 19. Indskud i Landsbyggefonden mv.

Projekt (1.000 kr.)	2020	2021	2022	2023
Fremtidige grundkapital i Landsbyggefonden	9.000	9.000	9.000	9.000
Nyt plejecenter i Skals				14.000
Pulje til kapitaltilførselssager	1.179	1.000	1.000	1.000
I alt	10.179	10.000	10.000	24.000

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

7. Forsyningsområdet

Forsyningsområdet omfatter alene renovationsområdet. Balancen for forsyningsområdet udgøres af summen af drift og anlæg. Budgettet er vist i tabellen nedenfor.

Tabel 20. Drifts- og anlægsbudget, forsyningsvirksomhed (Revas)

	Regnskab 2018	Oprindeligt budget 2019	Forventet regnskab pr. 30/6 2019	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
(i mio. kr.)							
Driftsindtægter	4,4	1,6	0,8	-3,0	-4,2	-4,8	-5,6
Anlægsbudget	37,9	4,4	5,7	3,5	0,0	0,0	0,0
Nettoudgift	42,3	6,0	6,5	0,5	-4,2	-4,8	-5,6
Forsyningsområdets tilgodehavende (ultimo året)	-49,5	-	-2,6	5,1*	0,9	-4,0	-9,6

*Inkl. forbrug på ca. 7 mio. kr. fra forventet overførsel fra 2019 til 2020.

(Negative beløb angiver indtægter. I den nederste linje betyder et negativt beløb, at Revas har penge til gode i kommunens samlede kassebeholdning.

Tal for 2018-2019 i løbende priser, budget 2020-2023 i 2020 P/L)

Det ses af tabellen, at summen af drift og anlæg giver nettoudgift på 0,5 mio. kr. i 2020, en nettoindtægt på 4,2 mio. kr. i 2021, nettoindtægt på 4,8 mio. kr. i 2022 samt 5,6 mio. kr. i 2023.

Forsyningsområdets mellemværende med kommunekassen forventes at være et mindre tilgodehavende på 2,6 mio. kr. i forsyningsvirksomhedens favør ved udgangen af 2019. Ved udgangen af perioden 2020-2023 udgør mellemværendet et tilgodehavende for forsyningsvirksomheden på knap 10 mio. kr.

Budgettet er baseret på, at der kommer takststigninger i de kommende år bl.a. for at dække de store investeringer, der er foretaget på affaldssortering og genanvendelsesområdet i de seneste år. Stigningen i gebyret for dagrenovation vil være 97,50 kr. pr. boligenhed i hvert af årene 2020 og 2021 pr. 240 liter container. Genbrugsgebyret pr. boligenhed stiger med 33 kr. i 2020 og 33,25 kr. i 2021.

Viborg Kommunes basisbudget 2020 - 2023

8. Finansielle forhold

I afsnit 8 redegøres for de finansielle forhold i basisbudget 2020-2023 herunder udviklingen i likviditet, lånoptagelse, renter, afdrag og gældsudvikling.

Tabel 21. Opgørelse af likvide aktiver

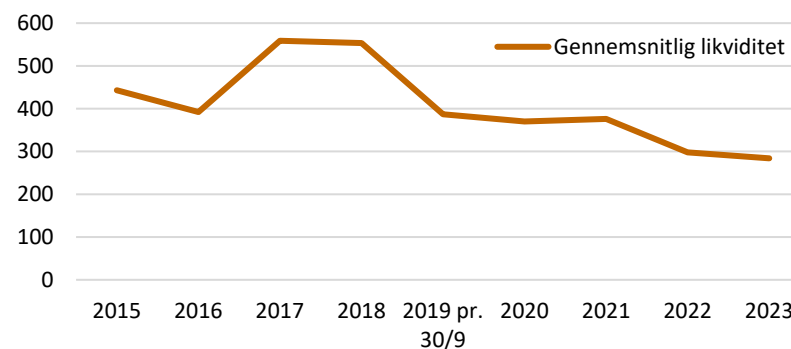
	Oprindeligt	Oprindeligt	Foreløbigt	Budget	Budget	Budget	Budget
(mio. kr.)	budget 2017	budget 2018	regnskab 2018 pr. 30/9	2019	2020	2021	2022
Likviditet (minus = kasseforbrug)							
Likvide aktiver primo	256,4	46,4	46,4	-96,1	4,5	-97,6	-155,3
Samlet likviditetsvirkning	-209,9	-92,2	-142,6	100,6	-102,0	-57,7	-20,0
Likvide aktiver ultimo	46,4	-45,7	-96,1	4,5	-97,6	-155,3	-175,3
Gennemsnitlig likviditet	553,6	425,0	387,0	370,0	375,0	300,0	285,0

8.1 Likviditet

Budgettet har en negativ virkning for likviditeten i budgetperioden, idet den faktiske likviditet reduceres fra forventet -96,1 mio. kr. ultimo 2019 til -175,3 mio. kr. ultimo 2023.

Den faktiske likviditet på en given dato er påvirket af, hvornår de enkelte udgifter forfalder, mens den gennemsnitlige likviditet påvirkes af den langsigtede udvikling i likviditeten. Det vigtigste likviditetsmål er derfor den gennemsnitlige likviditet, der opgøres som gennemsnittet for de seneste 365 dage.

Figur 4. Udvikling i den gennemsnitlige likviditet (i mio. kr.)

Viborg Kommunes budget 2019 - 2022

Figur 4 viser, at den gennemsnitlige likviditet er blevet opbygget fra 2016 til 2017 til 559 mio. kr. og fastholdt i 2018 hvorefter den forventes at falde kraftigt i 2019 til 387 mio. kr. I budget 2020-2023 falder likviditeten yderligere og ender med udgangen af 2023 på 285 mio. kr.

Byrådets målsætning om en gennemsnitlig likviditet på mindst 200 mio. kr. er således opfyldt i hele budgetperioden.

Den såkaldte kassekreditregel kræver, at den gennemsnitlige likviditet på ethvert tidspunkt er positiv, hvilket er opfyldt for alle år.

8.2 Finansforskydninger

I budgetperioden 2020-2023 er der forholdsvis begrænsede udsving i de øvrige finansforskydninger. Øvrige finansforskydninger omfatter hovedsagelig bevægelse i deponerede beløb i forbindelse med indtægter ved salg af HMN Gasnet, lånoptagelse, indgåede lejeaftaler, budgetteret overskud på forsyningsområdet m.v.

HMN Naturgas I/S

HMN Naturgas I/S indgik den 21. december 2018 en aftale om salg af HMN GasNet P/S til Energinet. På repræsentantskabsmødet i HMN Naturgas I/S den 29. april 2019 blev det besluttet at udlodde 1,4 mia. kr. til interessentkommunerne i 2019.

Viborg Kommune andel af udlodningen udgør 94 mio. kr., som kommunen har modtaget i 2019. 20% af dette beløb modregnes i kommunens bloktilskud under forudsætning af, at resten af beløbet (de 80%) deponeres og frigives over de kommende 10 år. Der er således i basisbudgettet for 2020 indregnet modregning af 18,8 mio. kr. i bloktilskuddet, og fra og med 2020 frigives deponering med 7,5 mio. kr. årligt i 10 år, hvilket ligeledes er indarbejdet i basisbudgettet.

Indskud i Landsbyggefonden vedrørende støttet boligbyggeri registreres også under finansforskydninger. Det er dog i budgetmaterialerne medtaget som en særskilt post i resultatopgørelsen mv. for at gøre denne udgiftspost mere synlig.

8.3 Lånoptagelse

Viborg Kommunes forventede låneramme for 2020-2023 er opgjort på grundlag af de budgetterede anlægsudgifter til byfornyelse og energibesparende foranstaltninger i forbindelse med modernisering af det kommunale gadelys. Herudover er der skønnet et beløb til øvrige energibesparende foranstaltninger.

Der er i budgetperioden ikke indregnet nettoudgifter vedrørende lån til ejendomsskatter, idet tendensen de seneste år har været, at udgifter til nye lån nogenlunde svarer til indtægter i forbindelse med indfrielse af lån.

I lighed med tidligere år indeholder økonomiaftalen nogle lånepuljer og tilskudspuljer, som kommunerne kan søge. Viborg Kommune har ansøgt om lånedispensation på 27,5 mio. kr. fra den ordinære lånepulje på 200 mio. kr. Derudover har Viborg Kommune søgt om tilskud på 20 mio. kr. fra tilskudspuljen på 350 mio. kr. for særligt vanskeligt stillede kommuner. Der forventes svar fra ministeriet den 7. oktober 2019.

Den forventede låneramme fremgår af tabellen nedenfor.

Tabel 22. Lånoptagelse i 2020-2023

(mio.kr.)	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Byfornyelse	23,2	6,9	6,4	6,4
Modernisering af gadelys	11,6	0,0	0,0	0,0
Energibesparende foranstaltninger	5,0	5,0	5,0	5,0
Lån til ejendomsskatter	0,0	0,0	0,0	0,0
Ordinær låneramme	39,8	11,9	11,4	11,4
Lånedispensation	?	0	0	0
Lånoptagelse i alt	39,8	11,9	11,4	11,4

Viborg Kommunes budget 2019 - 2022

Tabellen viser, at der i 2020 budgetteres med en samlet lånoptagelse på 39,8 mio. kr. ekskl. eventuel lånedispensation. I overslagsårene 2021-2023 er lånoptagelsen opgjort til henholdsvis 11,9, 11,4 og 11,4 mio. kr.

Der opkræves garantiprovision af garantier stillet over for lån optaget af forsyningsselskaber og andre selvejende institutioner mv. Indtægten herfra er budgetteret med 1,6 mio. kr. i 2020 faldende til 1,3 mio. kr. i 2023.

8.4 Renter

De budgetterede renteudgifter og -indtægter fremgår af tabellen nedenfor.

Tabel 23. Renter i budget 2020-2023

(mio.kr., minus = indtægter)	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Renteindtægter af likvide aktiver og tilgodehavender	-4,7	-3,9	-3,2	-3,2
Renteudgifter på kort- og langfristet gæld	12,4	13,2	13,2	12,9
Garantiprovision	-1,6	-1,6	-1,5	-1,3
I alt	6,1	7,7	8,5	8,4

I alt forventes der en nettoudgift på 6,1 mio. kr. i 2020.

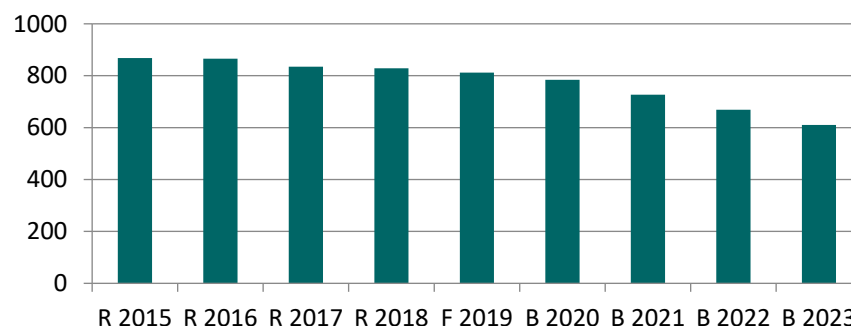
Der budgetteres i 2020 med et skønnet afkast på 4,7 mio. kr. af den likvide beholdning bestående af indestående i pengeinstitutter, obligationsbeholdning, samt indgåede Portefølje Management aftaler. Afkastet forventes at falde i overslagsårene i takt med det forventede fald i den likvide beholdning. Herudover forventes renteindtægter af tilgodehavender i størrelsesordenen 1,2 mio. kr. i 2020 og overslagsårene.

Af Viborg Kommunes langfristede lån er ca. 77 procent fast forrentet. På denne del af lånene er renteudgiften budgetteret til den faktiske rente. På den variable del af lånene er der budgetteret i forhold til pengemarkedets forventninger til renteutviklingen.

8.5 Afdrag og gæld

Viborg Kommunes afdrag på gæld (ekskl. ældreboliger) udgør 67,5 mio. kr. i 2020. Af figuren nedenfor ses udviklingen i den langfristede gæld inkl. finansiel leasing.

Figur 5. Udviklingen i den langfristede gæld i mio. kr. (ekskl. ældreboliger)

Finansiel leasing indgår med 64,3 mio. kr. i opgørelsen af den langfristede gæld ultimo 2018.

Den langfristede gæld har været svagt faldende i perioden 2015 til 2019, fordi afdrag på lån har været større end lånoptagelsen. I budgetperioden 2020-2023 forventes gælden at falde med yderligere knap 200 mio. kr. hovedsagelig begrundet i, at der forventes færre låneberettigede udgifter i perioden.